

REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2020

Revisionsnämndens uppgifter bestäms i kommunallagen § 121. Enligt denna paragraf skall revisionsnämnden:

- 1) bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om,
- 2) bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt,
- 3) bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet, om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning,
- 4) se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas,
- 5) övervaka att skyldigheten enligt 84 § att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige,
- 6) för kommunstyrelsen bereda ett förslag till bestämmelser om nämndens uppgifter i förvaltningsstadgan samt till budget för utvärderingen och granskningen.

Till Malax kommuns revisionsnämnd hör fem ordinarie medlemmar som var och en har en personlig ersättare. Fullmäktige valde på sitt sammanträde den 8.6.2017 en revisionsnämnd för mandatperioden 2017-2020 med följande sammansättning:

Ordinarie ledamot

Christina Nygård, ordförande
Sture Skinnar, vice ordförande
Mikael Finnäs
Malin Forsberg
Lea Martin-Storbacka

Personlig ersättare

Bernt Björkholm
Bengt Sandström
Malin Sandström
Johan Asplund
Thea Nyman

Revisionsnämndens utvärderingsarbete sker utgående från en fastställd utvärderingsplan som upprättats för hela mandatperioden. De årliga tyngdpunktsområdena för utvärderingen har definierats i planen. Ett separat arbetsprogram görs årligen upp för utvärderingen av det aktuella budgetåret. Revisionsnämnden utvärderar hur de i budgeten fastställda målen för verksamheten och ekonomin har uppnåtts utgående från kommunens bokslut. Under budgetåret utvärderar revisionsnämnden kommunens verksamhet genom att ta del av organens protokoll, diskutera med förtroendevalda, tjänsteinnehavare och övrig personal, vid behov besöka ett urval av kommunens verksamhetsenheter och genom att ta del av olika utredningar.

Revisionsnämnden har hållit sex möten gällande verksamhetsåret 2020, hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med olika ansvarsområden i enlighet med arbetsprogrammet. Revisionsnämnden har gått igenom bindningsregistret och tillkännagett förändringarna till kommunfullmäktige. Förvaltningssekreterare Magdalena Berg har fungerat som nämndens sekreterare. BDO Auditor Ab har handhaft den lagstadgade revisionen med OFGR, GR Tove Lindström-Koli som ansvarig revisor och Hans Becker som biträdande revisor. Yrkesrevisorerna har regelbundet deltagit i revisionsnämndens möten.

Kommunfullmäktige godkände 14.11.2019 budgeten för år 2020 och ekonomiplanen för 2021-2022. I budgeten ingår målen för verksamheten och ekonomin. Revisionsnämndens bedömning av

hur de av kommunfullmäktige fastställda målen har nåtts baserar sig på bokslutet för år 2020, de i organen förda protokollen och de förda diskussionerna samt revisorns rapportering.

Budgetens bindningsnivå

Driftsbudgetens bindningsnivå är brutto, så att utgifter och inkomster per resultatområde redovisas skilt åt fullmäktige förutom för de resultatområden som endast redovisar sitt nettoresultat. Resultatområden med nettobindning är C1607 Samarbetstjänster och projekt, C2801 Personaladministration och C2901 Pixneklíniken.

Investeringsbudgetens bindningsnivå är netto per projekt. Bindningsnivån för Malax vattens investeringar är beviljat anslag netto, i denna summa beräknas också Malax vattens anslutningsavgifter.

Kommunstyrelsen ansvarar för att årsbidraget uppnår budgeterad nivå och för att skuldbördan inte ökar mera än budgeterat. Kommunstyrelsen ansvarar även för att minskningen av rörelsekapitalet ej överskrider det som budgeteras.

Utvärdering av kommunens ekonomi och budgetutfall

Kommunen gör sitt bästa bokslut genom tiderna, åtminstone sett till sista raden i resultaträkningen. Bokslutet uppvisar ett överskott på 3,47 miljoner euro jämfört med ett budgeterat överskott på 286.870 euro. Att det budgeterade överskottet överträffades stort beror främst på försäljningen av Bothnia Broadband (+ 1,7 miljoner euro), statens coronakompensationer och ökade statsandelar (+ 1,3 miljoner euro), samt lägre utgifter för specialsjukvården (+ 0,8 miljoner euro). Resten förklaras av minskade kostnader (uteblivna skolskjutsar, tjänsteresor samt möteskostnader) som coronapandemin medförde.

Kommunfullmäktige godkände flera budgetändringar på driftsbudgeten (28.4, 8.10, 12.11 samt 15.12.2020). Enligt verksamhetsberättelsen har följande resultatområden överskridit kostnader eller underskridit intäkter med mer än 10 % eller med annars betydande belopp i förhållande till den fastställda budgeten (externa + interna):

- **Åldringvård och övrig hemservice** - överskred kostnader med 2 % och 120 000 euro bland annat på grund av dyrare interna måltidstjänster än budgeterat.
- **Kommunens skolväsende** - överskred kostnader med 2 % och 80 000 euro bland annat på grund av antalet undervisningstimmar och assistenter.
- **Gemensamt skolväsende** - underskred intäkter med 22 % och 130 000 euro bland annat på grund av att projekt förverkligas till högre grad under 2021. Samtidigt underskred resultatområdet kostnaderna med 170 000 euro.
- **Malax-Korsnäs hälsovårdscentral** - överskred kostnader med 1 % och 100 000 euro bland annat på grund av centralköket. Samtidigt överskred resultatområdet intäkterna med 190 000 euro

Enligt bokslutet förverkligades verksamhetskostnaderna under budget med 1,3 miljoner euro. Verksamhetsintäkterna inklusive tillverkning för eget bruk landade på dryga 13,9 miljoner euro eller 180 000 euro bättre än budgeterat. Verksamhetsbidraget blev således ca 1,45 miljoner euro bättre än budgeterat. Jämfört med 2019 är verksamhetsbidraget (-) ca 1,3 miljoner euro mindre.

Resultaträkningens förverkligande, sammandrag (inkl. interna poster)

(1 000 euro)	BS 2020	BU 2020	BS 2019
Verksamhetsintäkter	13 963	13 809	12 992
Tillv. för eget bruk	25		21
Verksamhetsutgifter	-48 185	-49 492	-48 520
Verksamhetsbidrag	-34 197	-35 653	-35 507

Skatteinkomsterna uppgick till 20,2 miljoner euro och låg på samma nivå som 2019, vilket dels förklaras av att 2019 var inkomstmässigt ett svagt år pga. skattekursreformen, dels av att en del av statens stödpaket innehöll en temporär höjning av kommunernas andel av samfundsskatten med 10 procentenheter. Årsbidraget uppgick till 4 miljoner euro och täcker avskrivningar och nedskrivningar på 2,3 miljoner euro. Försäljningsvinsten för Bothnia Broadband har redovisats som en extra ordinär intäkt och efter denna samt upplösning av avskrivningsdifferens så landar överskottet på 3,47 miljoner euro. Kommunens ackumulerade överskott uppgick vid årsskiftet till 5,6 miljoner euro eller 437 euro per invånare.

Under 2020 färdigställdes byggandet av Malmgården och byggandet av ett nytt gymnasium inleddes. Därutöver intogs även anslag för renovering av Petalax skola. Investeringsdelen förverkligades inte till fullo och landade på 1,7 miljoner netto, vilket innebär att investeringsbudgeten underskreds totalt med 4,9 miljoner euro netto. Investeringsutgifterna täcktes till stor del av försäljningsinkomsterna och ARA-bidrag. Bothnia Broadbands återbetalning av kapitallån gav en positiv effekt på kassaflödet på kring 0,5 miljoner euro.

Skuldbördan minskade med 2 000 euro. Nettolåneupptagningen förverkligades 3,9 miljoner under budget. Per 31.12.2020 uppgick skuldbördan till 28,2 miljoner euro eller 5 169 euro per invånare, vilket ligger rejält över landets medeltal för kommuner på 3 478 euro per invånare.

Utvärdering av resultatområdenas verksamhet och ekonomi

Centralvalnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för centralvalnämndens verksamhet och ekonomi har uppnåtts till väsentliga delar. Inga val hölls under året.

Kommunstyrelsen

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för kommunstyrelsens verksamhet och ekonomi har uppnåtts till väsentliga delar. Vi bedömer att kommunstyrelsen har lyckats med sin uppgift att bevaka kommunens intressen regionalt och på riksnivå. Kommunstyrelsen för en aktiv bostads- och markpolitik vilket syns i satsningar på infrastruktur och strategiska markanskaffningar. Baserat på utfallet 2020 och kommunens balansräkning per 31.12.2020 så bedömer revisionsnämnden att kommunens ekonomi är i balans, vilket var en bindande målsättning. Befolkningsutvecklingen

nådde tyvärr inte önskat resultat i och med att befolkningen minskade med 22 personer, vilket är den största nedgången under pågående mandatperiod.

Personalchefen informerade revisionsnämnden om personaldirektionens bokslut, noterades att sjukfrånvaron steg jämfört med 2019. Personalbokslutet utvärderas mera ingående nedan.

Direktionen för Pixneklinden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för Pixneklindens verksamhet och ekonomi har uppnåtts till väsentliga delar. Underskottet har fakturerats avtalsparterna och kliniken är helt självbärande ekonomiskt sett. Kommunens andel av kostnaderna finns bokförda under vård- och omsorgsnämnden.

Vård- och omsorgsnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten inom vård- och omsorgsnämnden till väsentliga delar har uppnåtts. De ekonomiska målsättningarna uppnåddes inte till alla delar, följande två större avvikelser noterades:

- **Åldringvård och övrig hemservice** - överskred kostnader med 2 % och 120 000 euro bland annat på grund av dyrare interna måltidstjänster än budgeterat.
- **Malax-Korsnäs hälsovårdscentral** - överskred kostnader med 1 % och 100 000 euro bland annat på grund av centralköket. Samtidigt överskred resultatområdet intäkterna med 190 000 euro

Inom socialservicen förekommer problem med att handläggningstiderna inte håller för utkomststödsärenden, enligt verksamhetsberättelsen har 7 % behandlats för sent. Inom barnskyddsutredningarna förekommer också en del överskridningar med behandlingstiderna. Av verksamhetsberättelsen framgår att kostnaderna för speciellt barnskyddet stigit kraftigt, vilket också beaktats i en budgetändring.

Bildningsnämnden och finska skolnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten inom bildningsnämnden har uppnåtts till väsentliga delar trots utmaningarna som året medförde. Den 16 mars utlyste regeringen undantagstillstånd i Finland vilket bl.a. omfattade att skolorna övergick till distansundervisning. Även dagvården användes i mindre omfattning eftersom barnen vårdades hemma frivilligt.

De ekonomiska målsättningarna uppnåddes inte till alla delar:

- **Kommunens skolväsende** - överskred kostnader med 2 % och 80 000 euro bland annat på grund av antalet undervisningstimmar och assistenter.
- **Gemensamt skolväsende** - underskred intäkter med 22 % och 130 000 euro bland annat på grund av att projekt förverkligas till högre grad under 2021. Samtidigt underskred resultatområdet kostnaderna med 170 000 euro.

Revisionsnämnden anser att bildningssektorn har klarat året bra trots utmaningarna.

Medborgarinstitutets direktion

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för MI:s verksamhet och ekonomi har uppnåtts trots covidpandemin och dess inverkan på verksamheten. Undervisningstimmarna förverkligades inte enligt planen och blev dryga 800 mindre än vid ett normalt år. Att hitta ändamålsenliga utrymmen för verksamheten verkar också vara ett återkommande problem.

Fritids- och kulturnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för fritids- och kulturnämndens verksamhet och ekonomi har uppnåtts till väsentliga delar trots coronarestriktionerna.

Revisionsnämnden har under året fört en utvärderingsdiskussion med fritidssekreterare Anders Hendricksson och nämndens ordförande Jonas Rönnqvist och informerats om verksamheten. Revisionsnämnden bedömer att fritids- och kulturnämnden på ett utmärkt sätt bidrar med att ge färg åt kommunens kultur- och fritidsliv. Malax har ett rikligt utbud på fritidsaktiviteter och ansvarspersonerna har tydliga visioner beträffande utveckling av verksamheten.

Under utvärderingsdiskussionen framfördes synpunkter på att ungdomsfullmäktiges åsikter borde få större tyngd i kommunens beslutsfattande och att verksamheten kunde utvecklas ännu mera, vilket revisionsnämnden vill framhålla. Ungdomsfullmäktige fungerar samtidigt som plantskola för kommande beslutsfattare i kommunen.

Byggnadsnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för byggnadsnämndens verksamhet och ekonomi har uppnåtts till väsentliga delar. Byggnadsinspektör Nicklas Ingves och byggnadsnämndens ordförande Bertel Flemming informerade om nämndens verksamhet, budget och aktuella ärenden. Revisionsnämnden bedömer att byggnadsnämndens verksamhet är resultatrik och ändamålsenlig.

Miljönämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för byggnadsnämndens verksamhet och ekonomi har uppnåtts till väsentliga delar. Miljöinspektör Karolina Sunabacka och miljönämndens ordförande Karl Hamberg informerade om nämndens verksamhet, budget och aktuella ärenden. Revisionsnämnden bedömer att miljönämndens verksamhet är resultatrik och ändamålsenlig.

Tekniska nämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten inom tekniska nämnden har uppnåtts till väsentliga delar.

Affärsverket Malax vatten

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten och ekonomin inom affärsverket Malax vatten har uppnåtts. Vattentjänstverket är tillsvidare ekonomiskt självbärande trots ett underskott om 25 000 euro. Läckageprocenten på vattenanslutningarna ligger på en rimlig nivå (3,4 %) medan inläckaget i avloppsledningarna ligger på 24,3 % vilket torde indikera att det finns en reparationsskuld på avloppssidan.

Riskhantering, intern kontroll och koncernstyrning

Verksamhetsberättelsen innehåller en god redogörelse över riskhanteringen. Vi bedömer att tjänsteinnehavarna och kommunstyrelsen är medvetna om riskfaktorerna och att riskhanteringen i kommunen fungerar och är på en god nivå. Kommundirektören informerade revisionsnämnden om den interna kontrollen under räkenskapsperioden. Enkäter beträffande intern kontroll utförs årligen bland de resultatansvariga. Baserat på detta samt yrkesrevisorernas rapportering bedömer vi att den interna kontrollen har fungerat ändamålsenligt under räkenskapsperioden.

I koncernbokslutet har 6 dotterbolag, 4 intressebolag och 5 samkommuner sammanställts. Koncernens överskott är 3,54 miljoner euro, dvs. ungefär i linje med kommunens överskott. Balansomslutningen uppgår till 70,5 miljoner euro med en soliditetsgrad om 29 %. Lånestocken ligger på 36,9 miljoner (6 771 euro / invånare) och den relativa skuldsättningsgraden är 78 % vilket ligger över gränsvärdet på 50 %.

I sin verksamhetsberättelse konstaterar kommunstyrelsen att de bindande målsättningarna och nyckeltalen för koncernen har delvis uppnåtts:

- målet för antalet uthyrda lokaler uppnåddes inte riktigt, målet var > 94 % medan den verkliga uthyrningsprocenten blev 92 %,
- alla fastighets- och bostadsbolag hade positiva bokslutsresultat,
- fjärrvärmebolagets resultat låg nära 0.

Personalen

Personalen är kommunens största egna tillgång och resurs. Tillgången på kunnig och kompetent personal samt personalens välmående är samtidigt betydande riskfaktorer.

En skild personalrapport har uppgjorts som bilaga till bokslutet, vilken personalchefen presenterade åt revisionsnämnden. Kommunen hade 657 personer anställda per 31.12.2020. Malax kommun har en förhållandevis stor personalstyrka i förhållande till invånarantalet. Detta beror främst på att hälsovårdens verksamhetsområde omfattar både Malax och Korsnäs kommuner, likaså är högskolan, gymnasiet och medborgarinstitutet gemensamt. Antalet utförda årsverken under året var 522 st.

Enligt personalrapporten ökade sjukfrånvaron under året. Coronapandemin har haft en inverkan på den ökade sjukfrånvaron och eftersom det inte finns statistik från Kunta10-projektet ännu kan ingen klar jämförelse göras i förhållande till det nationella resultatet. Gällande antalet arbetsolycksfall ser trenden bättre ut och antalet har gått ner. De statistikförda orsakerna till sjukfrånvaro som fås från arbetshälsovården framgår inte av personalrapporten vilket kunde förklara frånvaron. Revisionsnämnden uppmanar kommunstyrelsen och personaldirektionen att ta ökningen i sjukfrånvaron på allvar.

Sjukfrånvaron under mandatperioden 2017-2020:

2020	20,5 dagar
2019	17,1 dagar
2018	17,6 dagar
2017	12,6 dagar

Under 2020 har 123 medarbetarsamtal hållits. Bidragande orsaker till att man inom många enheter inte har hållit medarbetarsamtal är dels att man har haft byten av förmän under året, dels att coronapandemin har minskat på möjligheterna att hålla medarbetarsamtal. Revisionsnämnden framför att det är viktigt att medarbetarsamtal hålls nu under 2021 i syfte att få kännedom på hur coronapandemin har påverkat personalens arbete och verksamheten.

Sammandrag för mandatperioden 2017-2020

Sammandrag över ekonomin 2017-2020

	2017	2018	2019	2020
Skatteinkomster	19,5 milj. €	19,1 milj. €	20,1 milj. €	20,2 milj. €
Statsandelar	16,5 milj. €	16,4 milj. €	16,1 milj. €	18,0 milj. €
Årsbidrag	2,5 milj. €	1,6 milj. €	0,7 milj. €	4,0 milj. €
Årsbidrag / avskrivningar (%)	131 %	88 %	37 %	174 %
Över / underskott, ursprunglig budget	18 480	4 400	4 460	80 614
Över / underskott, utfall	612 477	-106 809	-1 143 407	3 150 213
Ack. överskott 31.12	3,6 milj. €	3,5 milj. €	2,4 milj. €	5,6 milj. €
Investeringsbudget, netto	6,4 milj. €	8,0 milj. €	6,2 milj. €	5,0 milj. €
Investeringar, utfall netto	5,1 milj. €	4,8 milj. €	5,7 milj. €	4,2 milj. €
Lånestock	20,4 milj. €	23,3 milj. €	28,2 milj. €	24,8 milj. €
Lån / invånare	3 728 € / inv	4 261 € / inv	5 148 € / inv	5 169 € / inv
Soliditet	41,0 %	37,0 %	32,0 %	35,0 %
Relativ skuldsättningsgrad	63,0 %	72,0 %	83,0 %	80,0 %
Invånarantal 31.12	5 477	5 477	5 475	5 453

Revisionsnämnden sammanfattar kommunens ekonomiska utveckling under mandatperioden 2017-2020 enligt följande:

- revisionsnämnden anser att ekonomin är sett till helheten i balans eftersom kommunens ackumulerade överskott vid mandatperiodens slut är 5,6 milj. €.
- kommunalskatten har förvisso en liten tillväxt varje år men man bör beakta att kommunens skattöre är 21,50 %. Enligt kommunförbundets statistik för år 2020 var det aritmetiska medeltalet beträffande inkomstskattesatsen för hela landet 20,92 %. Tillväxten på kommunalskatten är för blygsam i förhållande till kostnadsökningen till följd av bl.a. den demografiska utvecklingen
- befolkningen har minskat med 22 personer mellan 31.12.2017 och 31.12.2020 vilket är ett problem på lång sikt. För att kommunen skall kunna bibehålla en tillväxt på skatteinkomsterna så behöver befolkningen öka, inte minska.
- sett till kommunens skuldsättning så avviker förvisso soliditetsgraden och relativa skuldsättningsgraden från de riktvärden som finns. Kommunens skuldsättning har hela mandatperioden legat över landets medeltal. Revisionsnämnden bedömer att det inte för närvarande föreligger någon större risk med kommunens lånestock. För tillfället är kostar det inget att ha lån men om räntorna stiger så kan det bli problematiskt. Kommunen har gjort

nödvändiga investeringar och för dessa är det helt motiverat att ha lån. Framöver behöver investeringarna prioriteras omsorgsfullt.

Revisionsnämndens utlåtande

Revisionsnämnden vill tacka tjänsteinnehavare, personal och förtroendevalda för alla utvärderingsdiskussioner som förts under nämndens mandatperiod 2017-2020. Presentationerna som vi har tagit del av och de utvärderingsbesök vi fick göra har varit fyllda med intressanta detaljer och vi har fått ett digert underlag för vårt utvärderingsarbete.

Bokslutet ger en korrekt bild av hur kommunens verksamhet har utvecklats under året och hur de uppställda målen har nåtts. Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för kommunens och kommunkoncernens verksamhet till väsentliga delar har uppnåtts. De ekonomiska målsättningarna har inte till alla delar uppnåtts pga. överskridningarna på driftsbudgeten. Revisionsnämnden påpekar att bildningsnämnden och vård- och omsorgsnämndens budgeteringsrutiner behöver ses över då avvikelserna har varit återkommande.

Kommunens investeringsplan har under mandatperioden varit för stor i förhållande till driftsekonomin vilket resulterat i högre avskrivningar och en ökad skuldsättning.

Malax den 3 maj 2021

Christina Nygård
ordförande

Sture Skinnar
vice ordförande

Mikael Finnäs
medlem

Malin Forsberg
medlem

Lea Martin-Storbacka
medlem